

‘Allochtone eenpitter kwetsbaar voor georganiseerde misdaad’

Lex van Almelo, journalist

Door de toenemende marktwerking en concurrentie worden de kleine advocaten- en notariskantoren, de zogeheten eenpitters, kwetsbaarder voor de klandizie van de georganiseerde criminaliteit. Door hun ‘dubbele loyaliteit’ zijn met name allochtone dienstverleners kwetsbaar voor corruptie.

Dat schrijven onderzoekers van de Dienst Nationale Recherche Informatie in het *Nationaal dreigingsbeeld zware of georganiseerde criminaliteit*.^{*} Het dreigingsbeeld is ‘een eerste proeve’ om de opsporing en aanpak van de zware, georganiseerde criminaliteit de komende jaren beter te kunnen sturen. Het rapport is het resultaat van veel overleg, veel literatuurstudie en vrijwel geen nieuw empirisch onderzoek. Aan de bevindingen van de VU-onderzoekers Francien Lankhorst en Hans Nelen (*Professionele dienstverlening en georganiseerde criminaliteit*, mei 2004) voegt het dreigingsbeeld geen nieuwe fei-

ten toe. ‘Er is sprake van betrokkenheid van vrije beroepsbeoefenaren bij de georganiseerde criminaliteit. Deze betrokkenheid lijkt getalsmatig nogal mee te vallen,’ schrijven de onderzoekers in het dreigingsbeeld.

Maar de dreiging en risico’s voor de advocatuur en andere zakelijke dienstverleners zullen de komende jaren toenemen. Criminelen die geld willen witwassen of investeren in de bovenwereld zijn door de complexer wordende wet- en regelgeving steeds meer aangewezen op de hulp van hoogwaardig gespecialiseerde dienstverleners. Het aantal allochtone dienstverleners dat corruptieve contacten onderhoudt met de georganiseerde criminaliteit is toegenomen (cijfers ontbreken). En door hun ‘dubbele loyaliteit (...) (enerzijds die aan de Nederlandse samenleving, anderzijds die langs religieuze en etnische lijnen) neemt het risico van corruptie onder hen toe’. Verder zijn met name ‘startende en eenmans(notaris)kantoren’ kwetsbaar, omdat de controle op de grotere kantoren volgens de onderzoekers beter is gewaarborgd.

‘GLIBBERIG’

Algemeen Deken Jeroen Brouwer vindt dat het rapport niet veel nieuws bevat en vooral in abstracto uitweidt over mogelijke risico’s. Dat met name eenpitters kwetsbaar zijn, betwijfelt hij. ‘Zitten daar de hoogwaardige specialisten voor complexe investeringsconstructies?’ De passage over de dubbele loyaliteit van allochtone dienstverleners vindt Brouwer ‘helemaal glibberig’. ‘Een Nederlandse advocaat van Turkse afkomst heeft door hetzelfde hoepeltje moeten springen als andere advocaten in Nederland. Hij is volwaardig geïntegreerd. Je moet ervoor waken dat je allochtone advocaten stigmatiseert.’ Brouwer ziet in het rapport geen reden om onmiddellijk iets toe te voegen aan alle maatregelen die de Orde al heeft getroffen om betrokkenheid bij de georganiseerde criminaliteit te voorkomen.

^{*} <http://www.om.nl/lp/documents/2004-19%20Nationaal%20dreigingsbeeld.pdf>

Berichten uit het notariaat

mr. E.E. Minkjan, bestuurssecretaris KNB

Oorzaken groei van claims tegen notarissen

Begin jaren tachtig nam het aantal claims tegen notarissen voor het eerst explosief toe. Tegenwoordig is daar weer sprake van, maar de oorzaken zijn niet geheel dezelfde en dus zijn andere maatregelen nodig. Dat schrijven mr. F. van der Woude en mr. B.C.M. Waaijer, respectievelijk advocaat en notaris in Amsterdam, in een themanummer van het *WPNR* over notariaat en beroepsaansprakelijkheid, dat dezer dagen verschijnt.

Er zijn algemene oorzaken, zoals een toename van het aantal handelingen en dus meer fouten, een hogere claimbewustheid, een verzakelijking van de relatie tussen de notaris en zijn cliënt. Bij notarissen speelt daarnaast mee dat de fouten over een reeks van jaren worden gemaakt en onopgemerkt blijven, totdat in jaren van recessie zeer veel partijen tegelijk proberen hun schade te beperken met een beroep op formele en materiële gebreken in de akte, die pas dan aan het licht komen.

In de jaren tachtig bleken de fouten te ontstaan uit de toen gevolgde werkwijzen in het notariaat, die dan ook onder druk van jurisprudentie van de Hoge Raad en van de beroepsaansprakelijkheidsverzekeraars werden aangescherpt. Zo werd een zorgvuldig onderzoek bij kadaster, handelsregister en gemeentelijke basisadministratie, voorafgaand aan het opmaken van de akte verplicht gesteld, en mogen geen gelden worden uitbetaald voordat de zekerheid is verkregen dat de beoogde rechtstoestand is ingetreden. De notaris mocht voortaan dus niet meer

afgaan op mondeling verkregen informatie en toezeggingen van bijvoorbeeld een vaste klant, of van een hem bekende bankemployee.

De belangrijkste oorzaken van de huidige groei liggen in het onvoldoende naleven van de actieve zorgplicht van de notaris, gecombineerd met de bewijspositie van de notaris. De notaris moet de wil van partijen controleren, informatie verstrekken en zonodig een zwakkere partij waarschuwen. De cliënten en hun advocaten blijken daarbij vaak een ander beeld te hebben van deze zorgplicht dan de notaris, zoals blijkt uit het aantal (achteraf gezien ten onrechte) gemaakte verwijten op dit punt. Soms is de tuchtrechter trouwens strenger dan de civiele rechter, en vindt hij sneller dat de notaris niet had mogen aannemen dat een partij de consequenties begreep van een bepaalde akte.

Binnen het notariaat wordt verschillend gedacht over hoe actief de notaris moet zijn. Het hangt in elk geval sterk af van de omstandigheden van het geval. Een duidelijker normstelling zou dus nodig zijn om de notaris duidelijkheid te geven wat hij in een individueel geval moet doen. Dit zou als gunstig neveneffect kunnen hebben dat de cliënt vertrouwd raakt met wat hij standaard kan verwachten.

De notaris blijkt in veel gevallen niet te beschikken over aantekeningen van hetgeen is besproken. In de kwaliteitsnorm van de KNB wordt voorgeschreven dat het kantoor noteert en bevestigt wat het al dan niet voor acties onderneemt.